

KESKKONNAMINISTEERIUM

Keskkonnahoidlikud hanked

Karen Silts

Peaspetsialist/ Keskkonnakorralduse osakond

Tallinn, 22.02.2023

Seosed keskkonnahoidlike, ringsete, jätkusuutlike, innovaatiliste ja sotsiaalsete hangete vahel

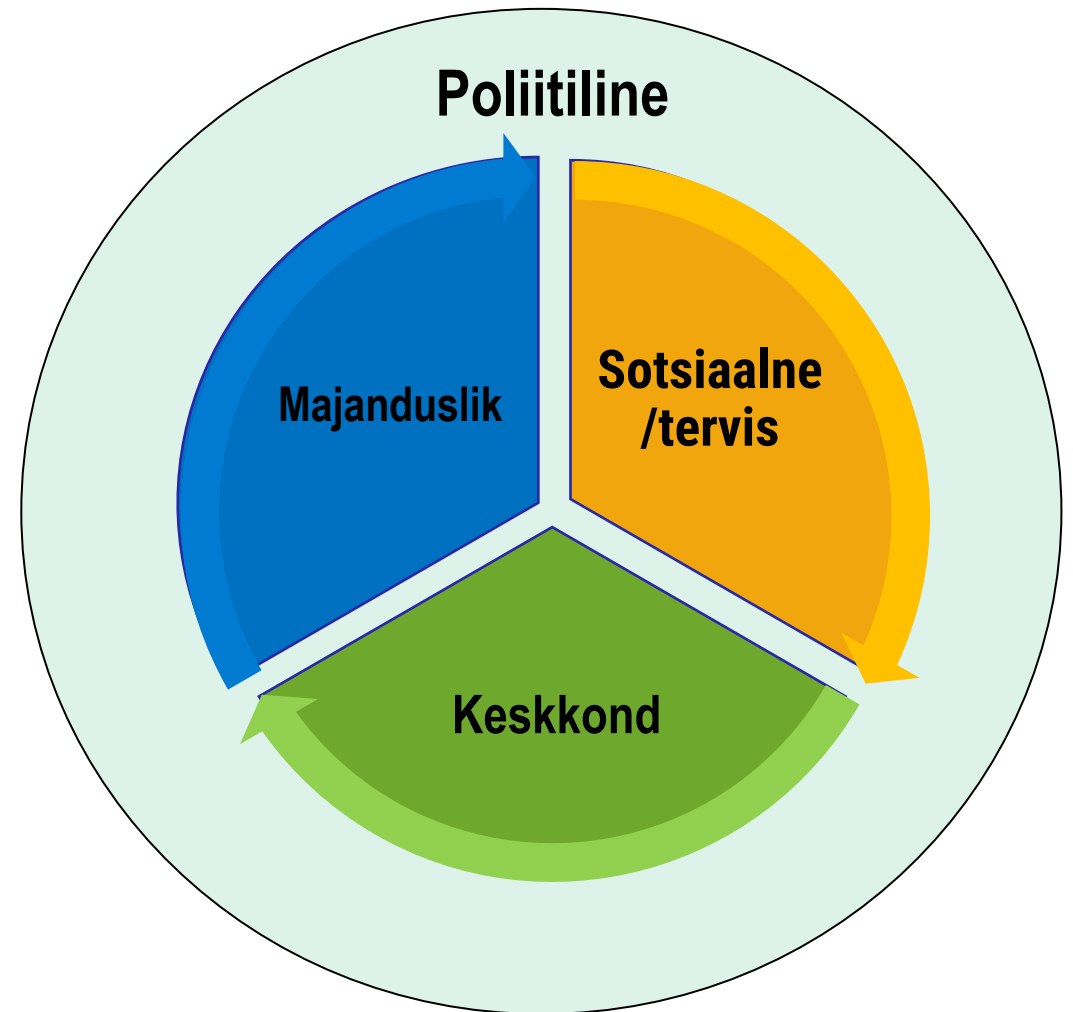

Keskkonnahoidlik riigihange (KHRH)

Green Public Procurement (GPP)

Tavapärane riigihange, mille käigus hangitav kaup, teenus või ehitustöö on keskkonnahoidlik ning väikseima võimaliku negatiivse keskkonnamõjuga.

KHRH hüved

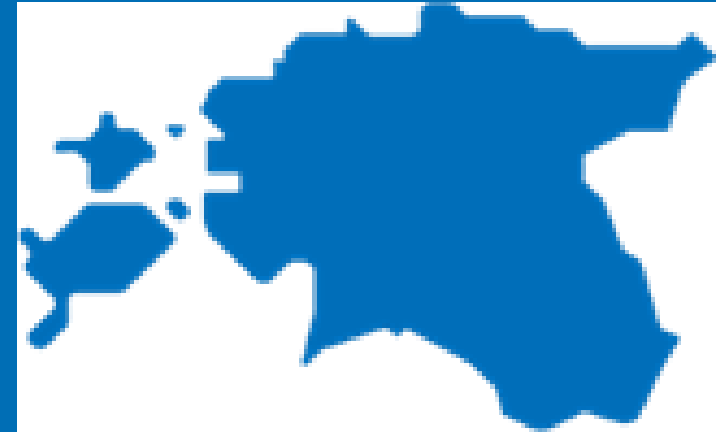

Avaliku sektori kulutused ehitustöödele, asjadele ja teenustele moodustavad suure osa Euroopa tarbimisest **14% ELi SKP-st** (2022.a.).

2021. aastal viidi läbi **8 456 riigihanget**, maksumusega **3,5 miljardit** ja **2022. aastal** **8789 riigihanget** maksumusega **4,5 mld.**

2020. aastal moodustasid riigihanked riigieelarvest **32%** ja 2021. aastal **28%**.

Statistika näitab, et ainult **6,9% (610 hanget)** kõigist hangetest on keskkonnahoidlikud riigihanked, kuid keskkonnahoidlike riigihangete osakaal kõikide riigihangete kogumaksumusest on **16,24%**.

KHRH statistika väljavõte RHR

Hanges avaldati	Riigihangete arv (tk)	KHRH (tk)	KHRH (%)	RH maksumus (mld euro)	KHRH osakaal kogu hangete maksumuse mahust (%)
2015	10652	614	5,8%	2,5	13,1%
2016	10343	605	5,8%	2,3	15,7%
2017	10374	502	4,8%	2,5	6,8%
2018	7942	234	2,9%	3,0	8,0%
2019	8031	82	1,0%	2,9	2,5%
2020	8329	373	4,5%	4,9	15,6%
2021	8456	466	5,5%	3,5	13,3%
2022	8789	610	6,9%	4,5	16,24%

*Andmed 18.01.2023. aasta seisuga. Täpne statistika selgub hiljemalt 2023. a. jooksul.

Riigihangete seadus (RHS) § 2. Eesmärk

- Käesoleva seaduse eesmärk on tagada hankija rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel.
- Riigihangete planeerimisel ja korraldamisel **arvestatakse sotsiaalsete kaalutluste, innovatsiooni rakendamise ning keskkonnahoidlike lahendustega.**

[RT I, 05.05.2022, 2 - jõust. 01.06.2022]

KHRH toetavad või kohustavad regulatsioonid Euroopa ja Eesti tasandil

- EL riigihangete direktiivid
- Riigihangete seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/101072017001?leiaKehtiv>

§ 77. Riigihanke alusdokumendid

- (6) Kui hankelepingu esemeks on maantee sõiduk, peavad riigihanke alusdokumendid sisaldama tingimusi, mis arvestavad sõiduki kogu kasutusiga hõlmavate energia- ja keskkonnamõjudega.
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2019/ 1161, 20. juuni 2019, millega muudetakse direktiivi 2009/33/EÜ **keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maantee sõidukite edendamise** kohta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1161&from=EN>

KHRH toetavad või kohustavad regulatsioonid Euroopa ja Eesti tasandil

- Määrus nr 138 „Kogu kasutusiga hõlmavad energiamõju ja keskkonnamõju nõuded maantesõidukite ostmisel (määrus kehtestati „[Riigihangete seaduse](https://www.riigiteataja.ee/akt/101112011002)” § 31 lõike 2¹ alusel : <https://www.riigiteataja.ee/akt/101112011002>) - **KEHTETU**.
- Keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maantesõidukite edendamise määrus on valmis ja keskkonnaministri poolt allkirjastatud 16.02.2023. **Keskkonnaministri määrus „Hankelepingu esemeks oleva maantesõiduki kohta riigihanke alusdokumentides kehtestatavad keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja tingimused“ JÕUSTUB 24.02.2023.**
- Määrus nõuab, et **miinimumprotsent (%)** kõigist perioodil 02.08.2021 kuni 31.12.2025 ja 01.01.2026 kuni 31.12.2030 Eesti hankijate hangitud sõidukitest oleksid keskkonnahoidlikud. Eesti Vabariigi puhul on see miinimumprotsent **kergsõidukite puhul 23,1%, veokite puhul 7% ja busside puhul 31%**.
- **Hankijale tähendab see**, et soetades üle 3 bussi, üle 4 maantesõiduki või üle 5 veoki, tuleb valikut tehes arvesse võtta maantesõidukite energiatarbimist ning CO2 ja saasteainete heidet.

Keskkonnahoidlike maanteesõidukite hankimine

Põhilised keskkonnamõjud toote olelusringi jooksul

- Kasvuhoonegaaside ja õhusaasteainete heide, mis tuleneb energiatarbimisest kasutusetapis.
- Kasvuhoonegaaside ja õhusaasteainete heide, mis tekib energiakandjate tarneahelas.
- Keskkonnamõju, mis on tekkinud elektrisõidukite akude tootmise ajal.
- Müraemissioon, mille tekitavad sõiduk ja rehvid kasutusetapis.

Euroopa Liidu KHRH meetod

- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad tüübikinnituse kohast CO₂ heidet sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite puhul ning konkreetset tehnoloogiat raskesõidukite ja L-kategooria sõidukite puhul.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis põhinevad õhusaasteainete heite näitajatel sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite puhul ning konkreetset tehnoloogial raskesõidukite ja L-kategooria sõidukite puhul.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad rehvide veeretakistust.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad elektrisõidukite ja väikeste tarbesõidukite energiatõhusust.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad akude garantiisid.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad sõidukite ja rehvide müraemissiooni.
- Nõutav on teenuseosutajate põhipädevus ning nendepoolne oluliste keskkonnajuhtimismeetmete ja -tavade rakendamine.
- Nõutav on teenuseosutaja personali piisav ja sage koolitamine.
- Nõutavad on kriteeriumid, mis käsitlevad rehve ja hooldamiseks mõeldud määrdeaineid.

Alates 01.01.2022 jõustus Keskkonnaministri määrus nr 35 "Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused", millega muutus riigihangetes kohustuslikuks keskkonnahoidlike kriteeriumite kasutamine neljas tooterühmas:

- mööbel (Lisa 1);
- puhastustooted ja -teenused (Lisa 2);
- kontori IT-seadmed (Lisa 3);
- koopia- ja joonestuspaber (Lisa 4).

Määrust kohaldatakse avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijale.

Määrus kehtestati riigihangete seaduse § 77 lõike 7¹ alusel:
https://www.riigiteataja.ee/akt/102072021013?dbNotReadOnly=true&RIIGITEATAJA_ADDRESS=https%3A%2F%2Fwww.riigiteataja.ee&RIIGITEATAJA_ADDRESS_HALDUS=https%3A%2F%2Fwww.riigiteataja.ee

Augustikuus 2022. a valmis Määruse nr 35 juhendmaterjal ja RHR õppevideod.

RIIGIMAJANDUSE VOIMEKUSE TÕSTMINE

Keskkonnahoidlikud nõuded mööblile, puhastustoodetele ja -teenustele, paberile ja kontori-IT seadmetele – määruse nr 35 rakendamise juhend hankijale

KEKKONNAAGENTUUR | KEKKONNAMIISTERIUM | SINTEF | Iceland Liechtenstein Norway grants | pwc

Iga kriteeriumi valdkonna jaoks on esitatud kahed kriteeriumid

- **põhikriteeriumid** on välja töötatud KHRHi lihtsaks kohaldamiseks, mille puhul keskendutakse toote keskkonnatoime peamistele valdkondadele ja ettevõtjate halduskulude võimalikule vähendamisele;
- **lisakriteeriumide** puhul võetakse arvesse rohkem keskkonnatoime aspekte või kõrgemat taset. Neid kriteeriume kasutavad ametiasutused, kes soovivad keskkonna- ja innovatsioonieesmärkide toetamisel kaugemale minna.

Alates 1. juunist kohaldub KH tingimuste kasutamine lihthangetes, sest **§ 125 muudetak Ig 5** esimene lause ütleb, et lihthankemenetluse läbiviimisel järgib hankija käesoleva seaduse 1. peatükis ning **§-des 77, 81 ja 82** sätestatut.

Kuni 31. mai 2022 oli määrus kohustuslik hankemenetlustes, lihthankemenetluses mitte. **Alates 1. juunist 2022 on nõuded kohustuslikud ka lihthankemenetlustes.**

Keskkonnaministri määrus nr 35 kohaldub

- **Avalik sektor** – hankija on riik, kohalik omavalitsus, muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja asutused ning nende asutatud või kontrollitavad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.
- **Võrgustiku sektori hankija** – isik, kellele on õigusakti, haldusakti või halduslepinguga antud eri- või ainuõigus tegutseda võrgustikusektoris ehk riigihangete seaduse §-des 146–152 nimetatud valdkondades ning neis sätestatud tingimustel.

ERANDID:

- asju ostetakse või teenuseid tellitakse Eesti Vabariigi välisesindustele
- või asjade ost või teenuste tellimine on seotud riigi julgeolekuhuvide või riigisaladusega ning mis viiakse läbi RHS §-s 169 sätestatud kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangetena.

KHRH toetavad või kohustavad regulatsioonid Euroopa ja Eesti tasandil

**Kliimapoliitika
põhialused
aastani 2050**

Eesti 2035

**Pakett
„Eesmärk 55“**

**EL
Ringmajanduse
tegevuskava**

Valge raamat

**Euroopa roheline
kokkulepe (*Green
Deal*)**

**Kestlike toodete
ökodisaini
määrus**

**Rohepöörde
tegevuskava**

**EL riigihangete
direktiivid**

**Riigihangete
seadus**

KEVAD

KHRH toetavad või kohustavad dokumendid / kokkulepped Euroopa ja Eesti tasandil

Kliimapoliitika põhialused aastani 2050, Eesti 2035 ja Fit for 55

- **Euroopa Liidu kliimaneutraalsuse saavutamine aastaks 2050.** Eesti kliimapoliitika raamdokumendiks on „[Kliimapoliitika põhialused aastani 2050](#)“, millega lepiti kokku valdkondlikes ja kogu majandust hõlmavates poliitikasuundades, mis seavad selge teekonna aastani 2050, kuidas kasvuhoonegaaside heitkogust vähendada ning ühtlasi ka kliimamuutuste negatiivsete mõjudega kohaneda.
- 12. mail 2021. kiitis Riigikogu heaks **Eesti pikaajalise strateegia** „[Eesti 2035](#)“, milles lepiti kokku Eesti kliimaneutraalsuse eesmärgis aastaks 2050. Kliimaneutraalsuse eesmärk on ambitsioonikam kui Kliimapoliitika põhialustes kokkulepitud heite vähendamise eesmärk ja sellest lähtuvalt tuleb ka „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“ uuendada.
- **Pakett „Eesmärk 55“** Euroopa kliimamääruse kohaselt on ELi kliimaeesmärgi – vähendada 2030. aastaks ELi heitkoguseid vähemalt 55% – saavutamine juriidiline kohustus. Selle eesmärgi saavutamiseks ja ELi 2050. aastaks kliimaneutraalseks muutmiseks töötavad ELi liikmesriigid välja uusi õigusakte.

KHRH toetavad või kohustavad dokumendid / kokkulepped Euroopa ja Eesti tasandil Ringmajanduse tegevuskava ja Euroopa roheline kokkulepe (*Green Deal*)

- 2023 **Adoption of several initiatives under the action plan, including:**
- legislative proposal for substantiating green claims made by companies - [find out more](#)
  - measures to reduce the impact of microplastic pollution on the environment - [find out more](#)
- 30 November 2022 **European Commission adopted measures proposed in the circular economy action plan**
- revision of EU rules on Packaging and Packaging Waste – [find out more](#)
  - Communication on a policy framework for biobased, biodegradable and compostable plastics – [find out more](#)
- 5 April 2022 **European Commission adopted proposals for revised EU measures to address pollution from large industrial installations**
- Revision of the Industrial Emissions Directive - [find out more](#)
  - Revision of the European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) - [find out more](#)
- 30 March 2022 **European Commission adopted package of measures proposed in the circular economy action plan**
- Sustainable Products Initiative, including the proposal for the Ecodesign for Sustainable Products Regulation – [find out more](#)
  - EU strategy for sustainable and circular textiles - [find out more](#)
  - proposal for a revised Construction products Regulation - [find out more](#)
  - proposal for empowering consumers in the green transition - [find out more](#)
- Find out more about the package in the [press release](#).
- 17 November 2021 **European Commission adopted proposal for news rules on waste shipments**
- Find out more in the [press release](#) and [questions and answers](#)
- 28 October 2021 **European Commission adopted proposal to update rules on persistent organic pollutants in waste**
- [Find out more](#)
- 22 February 2021 **Global Alliance on Circular Economy and Resource Efficiency (GACERE) launched**
- [Find out more](#)
- 10 December 2020 **European Commission adopted a proposal for a new regulation on sustainable batteries**
- This was the first initiative to be delivered under the new action plan - [find out more](#)
- 11 March 2020 **European Commission adopted new circular economy action plan**
- 11 December 2019 **European Commission adopted European Green Deal**
- December 2015 **European Commission adopted the first circular economy action plan**
- All 54 actions under this plan have been delivered or are being implemented - [find out more](#).

Euroopa roheline kokkuleppe eelised

Euroopa roheline kokkuleppe tagab meie ja tulevaste põlvkondade heaolu ja tervise, hoolitsedes järgmise eest:

värsk õhk, puhas
vesi, heas seisundis
muld ja elurikkus

renoveeritud
energiatõhusad
hooned

tervislik ja
taskukohane toit

rohkem ühistransporti

puhtam energia ja
tipptasemel
keskkonnahoidlik
tehnoloogiline
innovatsioon

pikema elueaga
tooted, mida saab
parandada, ringlusse
võtta ja taaskasutada

tulevikukindlad
töökohad ja
üleminekuks vajalike
oskuste koolitus

üleilmselt
konkurentsivõimeline
ja vastupidav
majandus

KHRH toetavad või kohustavad dokumendid / kokkulepped Euroopa ja Eesti tasandil

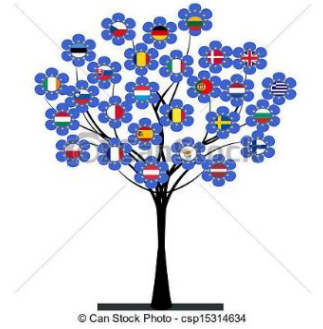
Valge Raamat, rohepöörde tegevuskava

- Ringmajanduse **arengudokumendi ja tegevuskava** koostamine (2021-2022), kooskõlastamine ja avalikustamine (2022).
- **Rohepöörde tegevusplaan 2023-2025** negatiivsete keskkonnamõjude vähendamiseks, nüüdisaegse ja kvaliteetse elukeskkonna loomiseks ning konkurentsivõimelise ja keskkonnahoidliku ettevõtluse toetamiseks.
- **Kestlike toodete ökodisaini määruse ettepanekud** ([Communication on making sustainable products the norm \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/communication-on-making-sustainable-products-the-norm)). Peamine eesmärk on muuta kestlikud tooted normiks ja vähendada nende üldist keskkonna – ja kliimamõju. EK keskendub just tootedisaini reguleerimisele, kuna sellest sõltub kuni 80% toote olelusringi keskkonnamõjust. EK leiab, et võta-valmista-kasuta-kõrvalda-lähenemisviisi on võimalik vältida ning suur osa toote keskkonnamõjust oleneb tootedisaini etapis tehtud valikutest.

Keskkonnavaldkonna arengukava 2030

- Keskkonnaministeerium on alustanud keskkonnavaldkonna strateegilise arengudokumendi ([KEVAD](#)) koostamist sihiga luua valdkondade ühtne arengukava ning töötada välja selle rakendamiseks vajalikud meetmed ja tegevused
- Arengukava koostamise alus: [Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 määrus nr 117 „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“](#)
- 2025. aastaks KHRH määr 30%

ELi keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumid

- EL on hangete jaoks välja töötanud keskkonnahoidlikke kriteeriume alates 2011. a.
- KHRH kriteeriumid on välja töötatud **20 toote- ja teenusgrupis**.
- Kriteeriumid põhinevad: **toote/teenuse elutsüklil, EL ökomärgise kriteeriumitel, huvigruppidele pärineval informatsioonil ning on vastavuses EL riigihangete direktiiviga.**
- EL kriteeriumite kasutamise suurim eelis - **ühised kogu Euroopale ja seeläbi on mõju turul pakutavale suurem. Lisaks vähendab vaidluste tõenäosust.**

KHRH toote- ja teenusrühmade kriteeriumid

1. Koopia- ja joonestuspaber
2. Puhastustooted ja- teenused
3. Kontori IT – seadmed (arvutid, kuvarid, tahvelarvutid ja nutitelefonid)
4. Mööbel
5. **Tekstiilitooted- ja teenused**
6. Tervishoius kasutatavad elektri- ja elektroonikaseadmed
7. **Maanteetransport**
8. **Elektrienergia**
9. **Toidukaubad, -teenused ja müügiautomaadid**
10. Värvivid, lakid ja teekattemärgistus
11. **Kujutise reprodutseerimise seadmete ostmine ja rentimine**
12. **Teevalgustus ja foorid**
13. **Kontorihoonete projekteerimine, ehitamine ja haldamine**
14. Vesikütteseadmed
15. Sanitaartechnilised kraanitarvikud
16. WC-potid ja pissuaarid
17. Avaliku ruumi korrashoid
18. Reoveetaristu
19. **Teede projekteerimine, ehitamine ja hooldus**
20. Andmekeskused, serveriruumid ja pilveteenused

<https://envir.ee/ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked#eli-keskkonnahoidlik>

Ökomärgis (I tüüp) standard ISO 14 024

Ökomärgist peetakse kõige rangemaks keskkonnamärgiseks.

- Tegemist on vabatahtlikkuse alusel taotletava ning toodetele ja teenustele erapooletu institutsiooni poolt antava märgisega.
- Teave toote või teenuse keskkonnasõbralike omaduste kohta antakse edasi sümbolina, mida võib kasutada tootel, toote pakendil, etiketil, tootega kaasnevates dokumentides, reklaamis.
- Ökomärgis antakse tootele või teenusele, mis vastab kehtestatud kriteeriumidele, ökomärgise andmise otsuse tegemisel lähtutakse toote või teenuse **olelusringi analüüsist**.
- Ökomärgistamine võib olla riiklik, piirkondlik (regionaalne) või rahvusvaheline.

Näiteks ELi ökomärgise kriteerium: lõpptoode ja lõpptoote valmistamiseks kasutatavad tootmisretseptid ei tohi sisaldada piiratud kasutusega ainete loetelus loetletud ohtlikke aineid märgitud sisalduse piirmääras või sellest suuremas koguses.

E-riigihangete registri KH kriteeriumid

Leitud hankeid (68) Laadi alla XLS Tagasi otsingu avalehele Sorteeri: Avaldamise aja järgi kahanevalt

Hanke viitenumber	Hanke seisund	Avaldatud	Pakkumuste esitamine
260503	alustatud	21.02.2023	20.03.2023 12:15
260750	alustatud	21.02.2023	7.03.2023 14:00
261220	alustatud	20.02.2023	8.03.2023 14:00
261086	alustatud	20.02.2023	28.02.2023 10:00
253943	alustatud	17.02.2023	9.03.2023 09:00
260693	alustatud	17.02.2023	6.03.2023 12:00
261130	alustatud	17.02.2023	17.03.2023 10:00
261135	alustatud		

E-riigihangete registri KH kriteeriumid

- Keskkonnahoidlik tingimus
- Keskkonnahoidlik lisatingimus
- Kasutaja poolt lisatud keskkonnahoidlik tingimus

6 Garantiid

Täiendav selgitus

Pakkuja esitab kinnituse vabas vormis, et annab kõikidele toodetele garantiid vähemalt 3 (kolm) aastat. Juhul, kui tootja antud garantiiaeg on lühem kui kolm aastat, tagab sellise toote puhul vähemalt

Ettevõtjalt oodatavad vastused (2)

- 1) Kas kinnitate, et pakutavate toodete garantiiaeg on vähemalt 3 (kolm) aastat ning juhul, kui tootja antud garantiiaeg on lühem, tagate sellise toote puhul nõutud pikkusega garantiid ja vastutate ilmnevate puuduste kõrvaldamise eest? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")
- 2) Kas kinnitate, et garantiid hõlmab lisatasuta remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks ning tagate varuosade või samaväärset funktsiooni täitvate elementide olemasolu garantiiperioodi jooksul? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

Loe täpsemalt

Teabevahetus (0)

7 Sise- ja välismööbel. Seaduslikust allikast puit.

Kogu mööbli tootmiseks kasutatav puit peab määruse (EL) 995/2010 kohaselt olema seaduslikult ülestöötatud. Pakkuja kinnitab, et mööblitootes kasutatakse ainult seaduslikest allikatest pärit puitu. Tõe ...

Täiendav selgitus

Määruse lisa 1 p 1.1. Kohustuslik kriteerium. ...

Ettevõtjalt oodatavad vastused (1)

- 1) Pakkuja kinnitab, et mööblitootes kasutatakse ainult seaduslikest allikatest pärit puitu ja esitab tõendid puidu päritolu kohta mööbli üleandmisel. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

Loe täpsemalt

Teabevahetus (0)

8 Sise- ja välismööbel. REACH kandidaatained.

Pakkuja deklareerib pakkumuses kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus tootes ja mis tahes koostisosas või materjalis ...

Täiendav selgitus

Määruse lisa 1 p 1.2. Kohustuslik kriteerium. ...

Ettevõtjalt oodatavad vastused (2)

- 1) Pakkuja deklareerib pakkumuses kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus tootes ja mis tahes koostisosas või materjalis ületab 0,1 (massi)protsenti. (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))
- 2) Pakkuja kinnitab, et esitab mööbli üleandmisel tõendid mööblis sisalduvate REACH kandidaatainete loetellu kantud ainete kohta või nende puudumise kohta. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

Loe täpsemalt

Teabevahetus (0)

9 Sise- ja välismööbel. Parandusjuhised.

Pakkuja kinnitab, et mööblit saab käsitööriistade abil lahti võtta ja selle osasid vahetada väljaõppeta isik. Pakkuja kinnitab, et esitab koos mööbliga demonteerimis- ja parandusjuhised, mille kohaselt ...

Täiendav selgitus

Määruse lisa 1 p 1.3. Kohustuslik kriteerium. ...

Ettevõtjalt oodatavad vastused (1)

- 1) Pakkuja kinnitab, et mööblit saab käsitööriistade abil lahti võtta ja selle osasid vahetada väljaõppeta isik. Pakkuja kinnitab, et esitab koos mööbliga demonteerimis- ja parandusjuhised, mille kohaselt on mööblit võimalik osade asendamiseks demonteerida mööblit kahjustamata. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

Loe täpsemalt

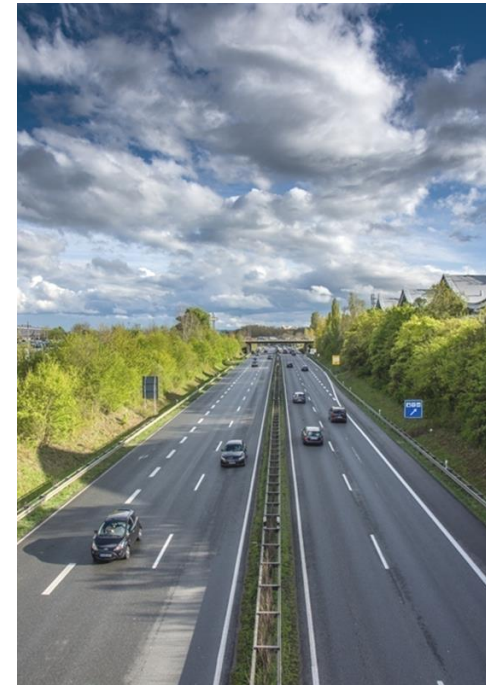
Näited - ELi KHRH kriteeriumid

Teede projekteerimise, ehitamise ja hoolduse

- **Valikukriteeriumid (SC)** – peamisel ehitustöövõtjal peab olema asjakohane pädevus ja kogemus.
- **Tehnilised kirjeldused (TS)** – maksimaalne bituumenisegude laotamise temperatuur ei ületa 140 °C.
- **Hankelepingu sõlmimise kriteeriumid (AC)** – punkte antakse proportsionaalselt CO₂ heitkoguste vähendamisega täitematerjalide tonni kohta.
- **Lepingu täitmise klauslid (CPC)** – ehitustöövõtja rakendab ehituskohal tööde käigus kaevandatud materjalide ja mullaga seotud tegevuse seire- ja aruandesüsteemi.

Vt kõik kriteeriumid:

[ELi KHRi kriteeriumid teede projekteerimise, ehitamise ja hoolduse puhul](#)

Mida teha kui soovitud hanke jaoks ei ole välja töötatud KH kriteeriume?

- Määratle suurimad keskkonnamõjud ja keskendu kriteeriumi koostamisel nende mõjude vähendamisele.
- Ambitsioonid peavad olema realistlikud ja seotud turul pakutavate võimalustega – konkurentsi säilimine ning rahade säästlik kasutamine.
- Sobivate I-tüüpi ökomärgise kriteeriumite olemasolul tasub lähtuda neis kirjeldatud kriteeriumitest.
- RHS (RH planeerimine) § 10. Turu –uuring ja ettevõtja osalemine riigihanke ettevalmistamisel.
- Tehniline dialoog pakkujatega.

Kriteeriumid peavad olema:

- Seotud hanke objektiga;
- Asjakohased;
- Vastavuses EL ja Eesti seadusandlusega;
- Proportsionaalsed ehk terviklikud;
- Tõestatavad;
- Pakkujatele võrdset kohtlemist tagavad;
- Kontrollitavad ja jälgitavad;
- Selged.

Järgmised prioriteetsed kategooriad

SEI Tallinn 2020. aasta keskkonnahoidlike riigihangete analüüsi soovituslikud viis kategooriat:

1. Maanteetranspordi 1. kategooria sõidukid (sh sõiduautod, väikesed tarbesõidukid ja L-kategooria sõidukid);
2. **Teevalgustus ja foorid;**
3. **Kujutise reprodutseerimise seadmed;**
4. Sanitaartechnilised kraanitarvikud;
5. WC-potid ja pissuaarid.

Hange: Keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslike valdkondade kehtestamise analüüs ja juhendmaterjalide koostamine.

Töö raames analüüsitakse järgnevaid kategooriaid:

1. Tekstiilitooted- ja teenused;
2. Kontorihoonete projekteerimine, ehitamine ja haldamine;
3. Teede projekteerimine, ehitamine ja hooldus;
4. Toidukaubad, -teenused ja müügiautomaadid;
5. Elektrienergia.

Käimasolevad ja planeeritavad tegevused

- Kahe kategooria (teevalgustus ja foorid; kujutise reprodutseerimise seadmed) KHRH kriteeriumite välja töötamine;
- Kaasamine ja ümarlauad tootjate, pakkujatega ja hankijatega;
- Väärtuspõhiste hangete juhtrühm ja töörühm – eestvedaja RAM
- TSI projekt (Tehnilise abi rahastuse projekt, peavastutaja RAM).
- RHR arendus - KHRH kategoorias.
- Ringmajanduse koolitus avaliku sektori töötajatele, IV moodul - Keskkonnahoidlikud riigihanked.
- Koolitused

RHR arendus

biodiv-eco	Bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine
circ-econ	Üleminek ringmajandusele
clim-adapt	Kliimamuutustega kohanemine
clim-mitig	Kliimamuutuste leevendamine
other	Muud
pollu-prev	Reostuse vältimine ja kontroll
water-mar	Vee- ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse

Puhtad sõidukid

Hange kuulub direktiivi 2009/33/EÜ reguleerimisalasse (puhtad sõidukid): Jah Ei

Puhaste sõidukite direktiivi lepingu tüüp: * Sõiduki ost, liising või rent Reisijate maanteetranspordi teenused Muu teenusleping

Sõiduki kategooria: * Kergeveok (M1, M2, N1)

Sõidukid:

Heiteta sõidukid:

Keskkonnasõbralikud sõidukid:

Buss (M3)

Veoauto (N2, N3)

M1

Sõidukid:

Heiteta sõidukid:

Keskkonnasõbralikud sõidukid:

M2

N1

N2

N3

Suurem eesmärk

- Elanike tervis ja heaolu on kaitstud keskkonnasaastega seotud ohtude ja mõjude eest;
- Ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majanduse;
- Aastaks 2050 on saavutatud kliimaneutraalsus;
- ELi looduskapital on säilitatud ja tegeletakse järjepideva kaitsega.

Materjalid

- Keskkonnaministeeriumi KHRH: <https://envir.ee/ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>
- Euroopa Komisjoni Green Public Procurement kodulehekülg: https://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm
- Keskkonnahoidlik ostmine: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_et.pdf
- Keskkonnaministeeriumi EL ökomärgis: <https://envir.ee/et/el-okomargise-kampania>
- Keskkonnaagentuuri kodulehekülg: <https://keskkonnaagentuur.ee/teenused-ja-aruandlus/teenused/eli-okomargis>
- EL ökomärgise kodulehekülg: https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/eu-ecolabel-home/product-groups-and-criteria_en
- Riigihangete register: <https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/>
- Circular economy action plan: https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

KESKKONNAMINISTEERIUM

Küsimused?

Aitäh kuulamast!

Karen Silts

Peaspetsialist/ Keskkonnakorralduse osakond

Karen.silts@envir.ee

